





Το κείμενο που ακολουθεί κυκλοφόρησε το 2002 στην Ιταλία από την αναρχοκομμουνιστική ομάδα Proletari 56. Προχωρήσαμε στην μετάφραση και στη δημοσίευση του γιατί θεωρούμε ότι περιέχει χρήσιμες ιστορικές αναφορές που συμβάλλουν στην διάλυση κάποιων κοινότυπων ιδεολογικών μύθων. Στους καιρούς της γενικευμένης διανοητικής σύγχυσης, η προλεταριακή δράση θα ξαναγίνει επικίνδυνη για τους αφέντες του κόσμου ξεπερνώντας τα εμπόδια της "ιδεολογικής καθαρότητας" (χωρίς όμως να πέφτει στη παγίδα των διαταξικών "συμμαχιών"), αποκρυσταλλώνοντας τα μέσα και τους σκοπούς της: αυτοοργανωμένη και αδιαμεσολάβητη δράση για την καταστροφή της εξουσίας και του κεφαλαίου.
Η μετάφραση έγινε από το Λ.

Οι συνήθειες ταραξίες, οι συνήθειες προβοκάτορες Σκέψεις για τον αναρχισμό και τον κομμουνισμό

Πολλοί από εμάς έχουν χαρακτηριστεί από τους κομμουνιστές αναρχικοί και από τους αναρχικούς κομμουνιστές. Αυτό που τονίζεται είναι οι διαφορετικές ιστορίες που είναι συνδεδεμένες με την αναρχική και την κομμουνιστική παράδοση. Το ερώτημα είναι αν υπάρχει ένας διαχωρισμός που να κινείται πέρα από συγκεκριμένες ιστορικές περιόδους, έτσι ώστε να καθιστά αντιθετικές αυτές τις δύο εμπειρίες. Στην κομμουνιστική ιστορία μπορούν να συμπεριληφθούν χρησιμοποιώντας τα ίδια αρχικά, τις ίδιες ιστορίες, τις ίδιες επαναστάσεις, τους ίδιους συγγραφείς- οι οποίοι είναι μεταξύ τους πολύ διαφορετικοί. Δεν είναι δυνατόν να ταυτιστεί η συμβολή του Μαρξ (*Grundrisse, Η γερμανική ιδεολογία, Το Κεφάλαιο*, τα κείμενα για την Κομμούνα) (1) με τη σοσιαλδημοκρατική επεξεργασία. Η ίδια η σοσιαλδημοκρατία (από τα ριζοσπαστικά ρεύματα και τον μπολσεβικισμό μέχρι το ρεφορμισμό του γερμανικού SPD) (2) δεν μπορεί να αφομοιωθεί από την επεξεργασία και την ιστορική σημασία της διεθνούς κομμουνιστικής αριστεράς (3).

Εξίσου δύσκολο μοιάζει να είναι το να θέσουμε στο ίδιο επίπεδο τους αναρχικούς προλετάριους στρατευμένους σαν τον Μποναβεντούρα Ντουρούτι, σαν τον Σαμπατέ (4), σαν τον Πολ Άβριτς (5) με φιλελεύθερους σαν τον Ν.Τσόμσκυ.

Οι απαντήσεις που είχε δώσει ο αναρχισμός -μετατρεπόμενος στις αρχές του προηγούμενου αιώνα σε ενεργό προλεταριακό ρεύμα- δεν ήταν μια λαμπρή εφεύρεση μιας κούφιας θεωρητικών. Στο εσωτερικό της κοινωνίας υπήρχε μια ανθρώπινη μάχη που τούσε την ύπαρξη της αναμετρούμενη με το Κράτος και το κεφάλαιο. Μόνο μ' αυτόν τον τρόπο μπορούμε να αντιληφθούμε τη σχέση που υπήρχε ανάμεσα στην προλεταριακή μετανάστευση στη νότια Αμερική και την παρουσία μαζικών αναρχικών οργανώσεων.

Όλη η εμπειρία της γερμανικής Επανάστασης μετά τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο βασίστηκε σε μια συγχώνευση κομμουνιστικών και αναρχικών

χώρων και μια κοινή πολιτική δουλειά που οδήγησε αυτή την σύνθεση και στο οργανωτικό επίπεδο (6). Εκείνα τα χρόνια υπήρχαν εμπειρίες που προσπαθούσαν να ξεπεράσουν τα συρματοπλέγματα της ιδεολογίας και να απαντήσουν συγκεκριμένα με στρατιωτικούς, οικονομικούς και πολιτικούς όρους στους προβληματισμούς της προλεταριακής αυτονομίας. Στις αρχές του προηγούμενου αιώνα, μια διάσημη αφίσα των IWW -ιστορική συνδικαλιστική οργάνωση με έντονη παρουσία στην Αμερική, κυρίως στις Η.Π.Α*- δείχνει διάφορους πολιτικούς που κοιτάνε τα άστρα έχοντας παραμάσχαλα κοντρά (σοσιαλιστικά, ρεπουμπλικάνικα, φιλελεύθερα, αναρχικά) βιβλία και έναν εργάτη με τα αρχικά IWW γραμμένα στη φόρμα του που ουρλιάζει ORGANIZE! δείχνοντας ένα εργοστάσιο.

Στην Ιταλία οι απόπειρες για το ξεπέρασμα του ιδεολογισμού μιας παρόμοιας φιλονικίας συγκεκριμενοποιήθηκαν από τους ριζοσπαστικότερους σχηματισμούς που γεννήθηκαν από τις αυτόνομες συμπεριφορές της δεκαετίας του 70.

Η ίδια η αναγέννηση του "καθαυτού" αναρχικού κινήματος στην Ιταλία της δεκαετίας του '70 πρέπει ν' αναζητηθεί στην ανάπτυξη των αυτόνομων αγώνων συγκεκριμένων κομμάτων της εργατικής τάξης: ο κύκλος αγώνων από το '68 κι έπειτα είχε φέρει μέσα στους αγώνες -στο εσωτερικό μιας συνθήκης ώριμου καπιταλισμού- καινούριες συμπεριφορές και καινούριες ανάγκες. Η οργάνωση από τα κάτω (συλλογικότητες, συνελεύσεις, επιτροπές βάσης) και η τάση για την ενοποίηση όλων των προλεταριακών αναγκών, και όχι μόνο εκείνων οικονομικής υφής αλλά και για ένα μετασχηματισμό της ποιότητας ζωής, για μια άμεση πρακτική της συλλογικής εξουσίας.

Αυτοί οι αγώνες εκφράζονταν με την άμεση επίθεση στον εξουσιασμό, σε όλες τις μορφές ιεραρχίας και καταστολής, με την τάση για το ξεπέρασμα όλων των - επιβαλλόμενων από το κεφάλαιο- εμποδίων και διαχωρισμών επεκτείνοντας τη ζύμωση, την κριτική και την αμφισβήτηση πέρα από την άρνηση της μισθωτής εργασίας σ' όλη την καθημερινότητα, η οποία εννοούνταν σαν ένα σύνολο των στιγμών της ζωής και των κοινωνικών σχέσεων στους χώρους παραγωγής, στο σχολείο, στην οικογένεια, στον "ελεύθερο" χρόνο μέχρι τους αγώνες ενάντια στις φυλακές, στον θεσμό του στρατού, στη ψυχιατρική κτλ.

Στο εσωτερικό αυτών των αγώνων υπήρχε μια πραγματική ελευθεριακή πρακτική: "μια άμεση, καθημερινή πρακτική κομμουνισμού", για την ελευθεριακή κομμουνιστική τάση, *Comunismo Libertario*, τ.3 1979.

Οπότε, στο επίπεδο των ιδεών - τόσο στο κομμουνιστικό όσο και στο αναρχικό στρατόπεδο- δεν υπάρχει μια εκ των προτέρων καθαρότητα. Σε συγκεκριμένες ιστορικές συνθήκες υπάρχει μια έμμεση ή άμεση ανάπτυξη και αλληλεπίδραση.

Η μοναδική διαχωριστική γραμμή που μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε για να προσδιορίσουμε τα πολιτικά ρεύματα και την ιστορική σημασία τους είναι εκείνη της δράσης τους σε σχέση με την προλεταριακή αυτονομία, στην ενίσχυση που έδωσαν στην διαδικασία της απελευθέρωσης του προλεταριάτου.

Μ' αυτόν τον τρόπο μπορούμε να παρατηρήσουμε πως το επαναστατικό ρεύμα διέσχισε κινήματα τα οποία "ιδεαλιστικά" ήταν πολύ μακριά το ένα από το άλλο.

Κατά συνέπεια υπήρξαν αναρχικοί στην Ισπανία που -κατά τη διάρκεια του εμφυλίου πολέμου- έγιναν υπουργοί: "Στη διατήρηση των μηχανισμών του Κράτους και στην πολιτική κωλυσιεργίας των επαναστατικών πραγματοποιήσεων, τόσο στο μέτωπο όσο και στην οπισθοφυλακή, προστέθηκε η ενίσχυση της πολιτικής της μπουρζουαζίας από την πλευρά της Ιερής Συμμαχίας των μελών του UGT (σοσιαλιστικό συνδικάτο), των σταλινικών και από την διεύθυνση της CNT-FAI (αναρχικό συνδικάτο και αναρχική πολιτική οργάνωση)". (7)

Στη Γερμανία του '20 υπήρξαν οργανώσεις που ορίζονταν σαν κομμουνιστικές οι οποίες πάλεψαν για την αντικρατική εργατική αυτονομία, επιθυμώντας να έρθουν σε ρήξη με το σχήμα που συνδέονταν με τη σοσιαλδημοκρατία. "Η επανάσταση απαιτεί από το προλεταριάτο να πάρει στα χέρια του τα μεγαλύτερα ζητήματα της κοινωνικής ανακατασκευής, τις δυσκολότερες αποφάσεις, να μπει απόλυτα στο δημιουργικό κίνημα. Αυτό είναι αδύνατο αν καταρχήν η πρωτοπορία και στη συνέχεια οι μάζες όλο και πιο πλατιές δεν πάρουν

τα πράγματα στα χέρια τους, αν δεν νοιώσουν υπεύθυνοι, αν δεν κάτσουν να μελετήσουν, να κάνουν προπαγάνδα, να αγωνιστούν, να δοκιμάσουν, να σκεφτούν, να τολμήσουν και να δράσουν μέχρι τέλους. Όμως κάτι τέτοιο είναι δύσκολο και κουραστικό. Μέχρις όταν η εργατική τάξη τείνει να πιστεύει στη δυνατότητα ενός ευκολότερου δρόμου, όπου στη θέση της δρουν άλλοι οι οποίοι από ένα ψηλό βάθρο καθοδηγούν τις ταραχές, δίνουν το σήμα για τη δράση, παίρνουν αποφάσεις, νομοθετούν, μέχρι τότε η εργατική τάξη θα υπάρχει και θα παραμένει παθητική κάτω από το βάρος της παλιάς αντίληψης και των παλιών αδυναμιών". Αυτά δεν είναι λόγια κάποιου παλιού αναρχικού αλλά του H. Gorter, θεωρητικού του KPD (Εργατικό Κομμουνιστικό Κόμμα της Γερμανίας), μιας από τις σημαντικότερες κομμουνιστικές οργανώσεις στη Γερμανία των αρχών της δεκαετίας του '20 που προώθησε με πάθος τον αντικοινοβουλευτισμό και τον αντισυνδικαλισμό προς όφελος της εξουσίας των εργατικών συμβουλίων.

Στη δεκαετία του '70, υπήρξαν ένοπλοι σχηματισμοί που δήλωναν μαρξιστικοί-λενινιστικοί οι οποίοι όμως στη δράση τους και στην κριτική τους ανέπτυσαν την προλεταριακή αυτονομία συμμετέχοντας με άμεσο τρόπο στον ταξικό αγώνα και ασκητές της ελευθεριακής αυτονομίας που παρήγαγαν μόνο διανοουμενίστικες γραφειοκρατίες. Το 1970 η Ούλρικε Μάινχοφ έγραφε: "μια ομάδα συντρόφων αποφασίζει να δράσει, να ξυπνήσει από το λήθαργο, να ξεκούψει από τον προφορικό ριξοσπαστισμό, με τις συναντήσεις, με τις συζητήσεις για μια στρατηγική που κάνει όλο και περισσότερο τη σημασία της(...) Κατά τη διάρκεια ανάπτυξης του ανταρτοπόλεμου είναι αναγκαίο ν' απελευθερώσουμε τους εαυτούς μας από τα μικροαστικά μιάσματα, από το "Κράτος" που έχεις μέσα σου, από τον ανταγωνισμό και πρέπει να μάθεις να το κάνεις ταυτόχρονα με τις δράσεις του ανταρτοπόλεμου, προσανατολιζόμενος προς τους στόχους, τους οποίους και να υπάγεις στις συνθήκες του αγώνα(...) Στον ανταρτοπόλεμο δεν υπάρχει μια δομή που να ισχύει στην εξουσιαστική ηγεσία και αυτό γιατί η αυθεντική, δηλαδή η αυθεντική ανάπτυξη της παραγωγικής δύναμης του ατόμου, είναι η μοναδική συνθήκη μέσα στην οποία το αντίτακτο πόλεων αποκτάει δύναμη".

Τα τελευταία χρόνια διάφοροι πολιτικοί χώροι, συμπεριλαμβανομένων ακόμα και των δηλωμένων αντιδραστικών, ανακαλούν τα "ιδανικά" και την ελευθεριακή φρασεολογία. Μέσα σ' ένα τέτοιο μεθύσι αυτό που βλέπουμε δεν είναι μια επιστροφή των αυτόνομων συμπεριφορών και της ελευθεριακής πρακτικής αλλά μια επιστροφή στα σκατά της Πολιτικής που συγκεκριμενοποιείται με το προσκύνημα της Δημοκρατίας και της αντιδραστικής έννοιας της Ειρήνης. Η χρήση μιας ελευθεριακής ορολογίας είναι της μόδας. Όμως αυτή γίνεται μ' ένα τρόπο εξ' ολοκλήρου αποκομμένο από οποιαδήποτε ταξικό χαρακτηριστικό στερώντας έτσι από μερικές λέξεις την πραγματική σημασία τους. Τι μπορεί να σημαίνει αυτονομία και επανάσταση για όποιον θέτει το πρόβλημα της κατάκτησης της ολοένα και πιο εξασθενημένης "κοινωνίας των πολιτών"... Σ' αυτήν την περίπτωση, η Αργεντινή** -με την απρέπεια των ζημιώσεων της, με το προλεταριάτο να έχει πάρει τα όπλα μέσα στο μητροπολιτικό πεδίο- μας φαντάζει πολύ πιο ενδιαφέρουσα και γόνιμη για την εξαγωγή ιδεών και αφορμών. Μας ευχαριστεί το γεγονός ότι αυτό το φαινόμενο δεν κινείται μαζί με κάποιο "κίνημα των κινημάτων"*** και μας κάνει να ελπίζουμε για την εξάπλωση των επαναστατικών διαδικασιών που βρίσκονται σε κίνηση.

Η κλασική αντίθεση ανάμεσα στο μαρξισμό και έναν αποστεωμένο αναρχισμό δεν είναι ιδιαίτερα γόνιμη, δεδομένου ότι ιστορικά αυτό που είναι ενδιαφέρον δεν είναι μια ιδεολογική ταυτότητα αλλά απ' τη μια πλευρά το πραγματικό κίνημα του προλεταριάτου και από την άλλη η ωρίμανση μιας ριξοσπαστικής κριτικής της εκμετάλλευσης και της εξουσίας. Μια κριτική που μπορεί να χρησιμοποιήσει -χωρίς εμπόδια θρησκευτικού είδους- θεωρητικά εργαλεία διαφόρων ειδών και των οποίων η χρησιμότητα εξετάζεται στη βάση της ανάπτυξης μορφών κοινωνικής αυτό-οργάνωσης και της συλλογικής αυτό-κατανόησης τους.

Κάθε ιδεολογία στερεοποιεί και τιμμεντάρει τη θεωρητική ανάπτυξη του προλεταριακού κινήματος αλλά την ίδια στιγμή είναι και το ιστορικό προϊόν της. Η αμφιθυμία του προλεταριάτου -που ενώ παράγει το κεφάλαιο την στιγμή του αγώνα το αρνείται- καθρεφτίζεται και στη σχέση του με την επαναστατική θεωρία.

Το ζήτημα του Κράτους, του κοινοβουλευτισμού, του συνδικαλισμού στην προλεταριακή εξουσία, το ζήτημα της σχέσης ανάμεσα στους οικονομικούς και πολιτικούς αγώνες, το στρατιωτικό ζήτημα κ.λπ. βρήκε σε πολλές ιστορικές περιόδους το προλεταριακό κίνημα διχασμένο ανάμεσα σ' εκείνους που έρχονταν σε ρήξη με το παρόν και εκείνους που δε μπορούσαν να ονειρευτούν κάτι διαφορετικό. Αυτός ο διχασμός -που καθρεφτιζόταν και στο διαχωρισμό ανάμεσα σε διαφορετικά κόμματα και συνδικάτα, σε ταξικές συμπεριφορές και επιθυμίες που ήταν αντιθετικές μεταξύ τους και δύσκολα γεφυρώνονταν- μετέτρεπε κάθε φορά τα πρότυπα της προλεταριακής δράσης. Μπορούμε να συνοψίσουμε παραθέτοντας έναν ορθόδοξο μαρξιστή σαν τον P.Mattick ο οποίος αξιολογώντας την Κομμούνια του Παρισιού στο κείμενο "Συμβούλια και Κράτος" έγραφε: "Αν και χωρίς ελπίδα ο αγώνας περιείχε ένα μάθημα, με την έννοια ότι υποδείκνυε την αναγκαιότητα μιας προλεταριακής δικτατορίας για τη συντριβή της εξουσίας του αστικού Κράτους. Όμως αυτό δεν καθιστά την Κομμούνια ένα μοντέλο για την οικοδόμηση ενός κομμουνιστικού Κράτους, όπως απαιτούσε ο Λένιν. Σε κάθε περίπτωση, το προλεταριάτο πρέπει να οικοδομήσει μια κομμουνιστική κοινωνία και όχι ένα Κράτος: Ο πραγματικός σκοπός του δεν είναι το ένα ή το άλλο Κράτος - ομοσπονδιακό ή συγκεντρωτικό, δημοκρατικό ή δικτατορικό- αλλά η κατάργηση του Κράτους και η αταξική κοινωνία". Η τάξη οργανώνεται όχι με βάση κάποιες προκατειλημμένες ιδέες αλλά γύρω από συγκεκριμένα συμφέροντα που πρέπει να υπερασπίσει. Οι μορφές αγώνα έχουν αλλάξει από τις κοινωνικές σχέσεις, δηλαδή από τη σχέση ισχύος που υπάρχει ανάμεσα στο κεφάλαιο και το προλεταριάτο. Αν αγνοηθεί αυτό, τότε δε θα πρέπει να μας εκπλήσσει το να δούμε εξουσιαστικές αυτοδιαχειριζόμενες δομές όπως επίσης και συγκεντρωτικές οργανώσεις όπου να υπάρχει μια ελευθεριακή πρακτική.

Κρατάμε λοιπόν την προσβολή-φιλοφρόνηση του να είμαστε αναρχικοί και κομμουνιστές, θεωρώντας ενδιαφέρουσα την ικανότητα ωρίμανσης μιας ριξοσπαστικής κριτικής του υπάρχοντος, όχι υπερασπιζόμενοι το παρελθόν αλλά μετασχηματίζοντας το: "Το καθήκον μας είναι πολιτικό μόνο μέχρι τη στιγμή που το πραγματοποιούμε με την καταστροφή της πολιτικής εξουσίας. Το βασικό καθήκον των κομμουνιστών δεν είναι να μαζέψουν τους

άλλους. Αυτοοργανώνονται μαζί με τους άλλους ενώ ρίχνονται μ' όλες τους τις δυνάμεις στα καθήκοντα που προκύπτουν από τις ίδιες τις προσωπικές και κοινωνικές, άμεσες και θεωρητικές ανάγκες τους. Αυτό δυστυχώς έχει εκφραστεί μ' έναν πολύ επιτηδευμένο τρόπο. Αυτό που θέλω να υπογραμμίσω είναι ότι ο βασικός σκοπός μας δεν μπορεί να είναι το να δράσουμε στη συνείδηση του κόσμου με τέτοιο τρόπο ώστε να την αλλάξουμε. Στην προπαγάνδα υπάρχει μια αυταπάτη, τόσο όταν γίνεται με τα γραπτά όσο και όταν γίνεται με τις δράσεις. Εμείς δεν πείθουμε κανέναν. Εμείς μπορούμε να εκφράσουμε αυτό που προχωράει. Δεν μπορούμε να δημιουργήσουμε ένα κίνημα μέσα στην κοινωνία. Εμείς μπορούμε να δράσουμε μόνο στο εσωτερικό του κινήματος που ανήκουμε" (8).

Proletari 56



Οδοφραγμα Σπαρτακιστών το 1919

Σημειώσεις:

(1) Συχνά το αναρχικό κίνημα ασκεί κριτική στον Μαρξ καταφεύγοντας σε παλαιότερες θεωρίες (για παράδειγμα στον Προυττόν και τον Στίρνερ) οι οποίες, εκτός από το ότι είναι ιστορικά παροπλισμένες, επιφέρουν την ανικανότητα ανάπτυξης μιας "εξελιγμένης" κριτικής της μαρξικής επεξεργασίας.

(2) Ο "αποστάτης" Κάουτσκι και ο μαθητής του, Λένιν. (σ.τ.μ Περιλαμβάνεται στη συλλογή κειμένων του Ζυλ Ντωβέ, Έκλειψη και επανεμφάνιση του κομμουνιστικού κινήματος, εκδ. Κόκκινο Νήμα, Αθήνα 5/2002.)

(3) Σαν Κομμουνιστική Αριστερά εννοούμε τις μειοψηφίες που είτε διαγράφηκαν είτε αποχώρησαν από την 3η Διεθνή, που αντιπαράτεθηκαν τον κοινοβουλευτισμό, τον συνδικαλισμό και την έννοια του σοσιαλισμού σε μία μόνο χώρα και αναπτύχθηκαν στη Γερμανία, τη Μεγάλη Βρετανία, τη Βουλγαρία, τη Ρωσία και την Ιταλία.

(4) Φρανσίσκο Σαμπατέ Λοπάρτ (1915-1960) ελευθεριακός αναρχικός, πήρε μέρος στην αντίσταση ενάντια στο φασιστικό καθεστώς του Φράνκο και εκτελέστηκε από την Guardia Civil.

(5) Πολ Άβριτς (1931-2006) καθηγητής πανεπιστημίου και ιστορικός. Αφιέρωσε τη ζωή του στη διάδοση της ιστορίας του αναρχικού κινήματος στη Ρωσία και τις ΗΠΑ.

(6) Τα εργατικά συμβούλια, ιστορικές αναφορές στο www.autprol.org, ΑΑΥ-Ε ενωτική οργάνωση ενάντια στο διαχωρισμό του πολιτικού και του οικονομικού αγώνα, www.autprol.org



(7) Camillo Berneri: Tra la rivoluzione e la trincea (Ανάμεσα στην επανάσταση και το χαρακώμα) εκδόσεις Mayo 37

Μέλη της
"φάλαγγας Ντουρούτι"

(8) J.Barrot: Sull' uso della violenza (Περί της χρήσης βίας) 1973, www.autprol.org

Σημειώσεις του μεταφραστή:

* Οι Industrial Workers of the World κατά τη διάρκεια του 1ου Παγκοσμίου Πολέμου ήταν το μοναδικό συνδικάτο -με πολλές χιλιάδες μέλη στις γραμμές του- που αρνήθηκε να συνθηκολογήσει με την κυβέρνηση των Ηνωμένων Πολιτειών και να εγγυηθεί την ταξική ειρήνη μέσω της μη κήρυξης απεργιών εν καιρώ πολέμου. Πολλά στελέχη και μέλη των IWW καταδικάστηκαν, για αυτή τους τη στάση, σε πολύ βαριές ποινές. Την ίδια στιγμή οι συνδικαλιστές άλλων σωματείων αναλάμβαναν -προς ανταμοιβή της ταξικής εκχειρίδας που είχαν εγγυηθεί- κυβερνητικές θέσεις...

** αναφέρεται στην εξέγερση που ξέσπασε στη λατινοαμερικάνικη χώρα στα τέλη του 2001. Στα ελληνικά έχουν κυκλοφορήσει αρκετά κείμενα.

*** Έτσι ονομάστηκε από την (ευρωπαϊκή κυρίως) δημοσιογραφική νεογλώσσα το διαταξικό "κίνημα κατά της παγκοσμιοποίησης".



Ούγγροι επαναστάτες πάνω σε φορτηγό κατά τη διάρκεια της εξέγερσης του 1956

Μάρτιος 2006
για το τεύχος #3 της Βίδας
εκδόθηκε σε 1000 αντίτυπα